

DES LÆRINGS DAG 6. SEPTEMBER 2023

**SEMINAR 1:
EVALUERING AF LÆREPROCESSER –
METODISKE PERSPEKTIVER OG
ERFARINGER FRA SKOLEKONTEKSTER**

Lars Bang Jensen og Lea Høxbroe Højbjerg
Center for Uddannelsesforskning (CfU) v. Institut for
Kultur og Læring, AAU

AALBORG
UNIVERSITET

PROGRAM

- 9.30-10.00: Præsentation af os og jer
- 10.00-11.15: Evaluering af læreprocesser –
 - Hvad er læringsprocesser?
 - Hvordan undersøger/evaluerer vi læringsprocesser?
 - Hvilke metoder og redskaber kan tages i brug?
 - Hvad gør den fagprofessionelle?
- 11.15-11.20: Introduktion til gruppearbejde
- 11.20-11.30: Pause
- 11.30-12.00: Gruppearbejde
- 12.00-12.30: Opsamling og diskussion

HVEM ER VI

PROFIL - LEA

- Cand.Scient.Soc.
- Tidligere konsulent ved Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM)
- Nu: Videnskabelig assistent, CfU/ AAU
- Fokusområde indenfor Uddannelsesforskning og -uddannelsessociologi
- Projekter:
 - Evaluering af Ungegarantien for Hjørring Kommune

PROFIL - LARS

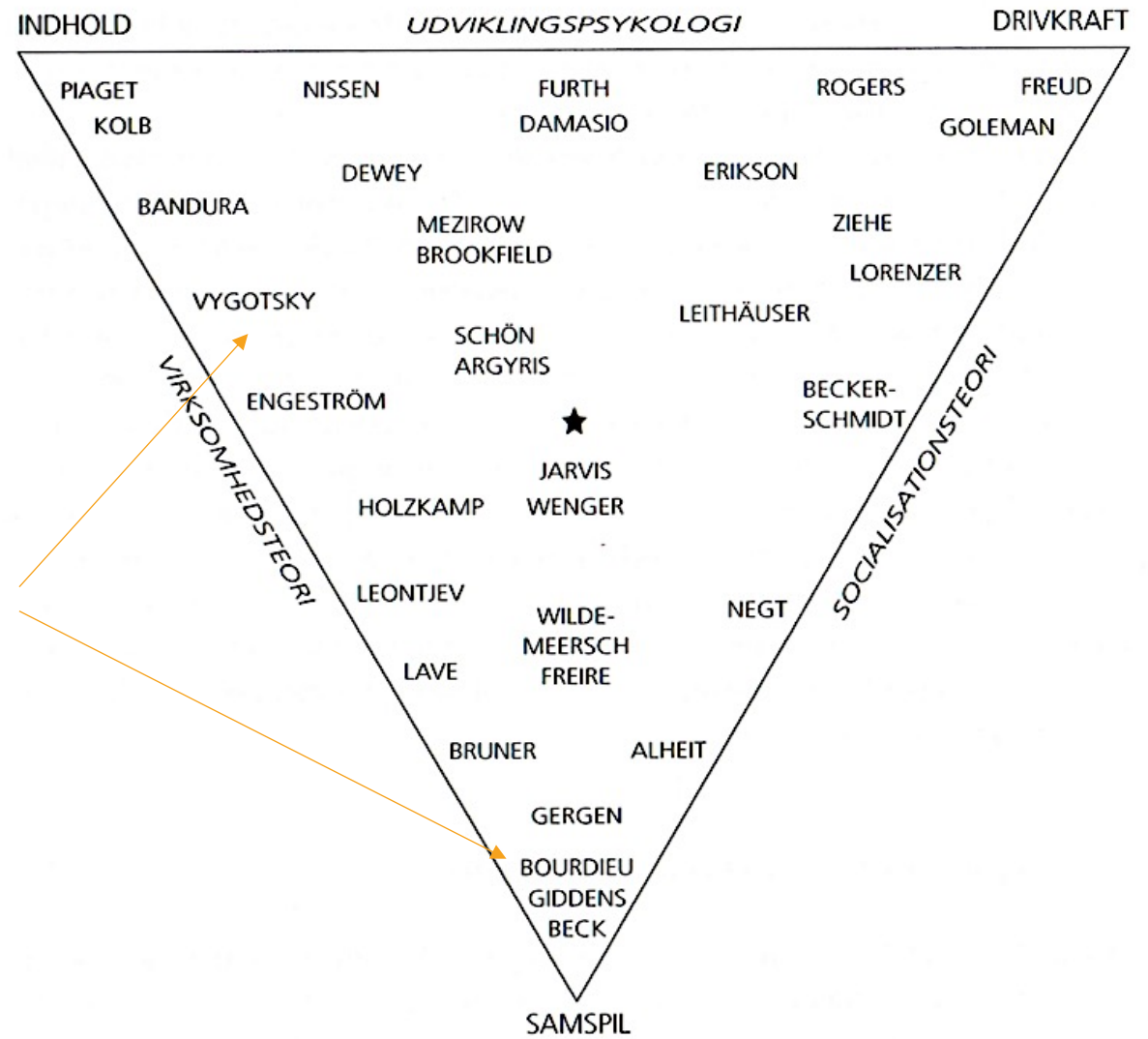
- Folkeskolelærer i 11 år på en specialafdeling
- Cand. Pæd. Pædagogisk Psykologi
- Ph.d. i Science (Uddannelsesforskning - Ung til Ung - projektet)
- Lektor i Uddannelsesforskning mshb. Folkeskolen og STEM
- Underviser bla. i kvantitative metoder, læringsteori, metodologi og videnskabsteori og andre interessante koryfæer
- Projekter
 - STUK – Praksisfaglighed
 - **LEAPS – Projektarbejdsform**
 - **Program for Læringsledelse (PFL)**
 - Evaluering af Ungegarantien for Hjørring Kommune
 - PBL i Rebild Kommune (evaluering og design)
- Kulturhistorisk psykologi / virksomhedsteorien ”Almen psykologi / kulturhistorisk systemisk tilgang)
- Anvender flere teoretiske perspektiver og metodologier rettet mod sammen genstand
- Pragmatisk syntese

HVAD ER LÆRINGSPROCESSER

- En processuel forståelse af læring (bemærk flertal..)
- Læringsprocesser er knyttet til biologisk liv – en bestemt kvalitet ved organiske dynamiske systemer
- Opfattelsen af læringsprocesser er knyttet til operationaliseringen af en læringsteori
- Læringsprocesser er indlejret i :
 - Tid (fra 0-75 år)
 - Udvikling (forstået som barnets 'naturlige udvikling og modning')
 - Kultur ('suppen' hvori alt foregår)
 - Biologi (menneskets biologi, herunder forholdet mellem kognition og krop)

Læringsprocesser er en multiplicitet, et komplekst forhold, alt andet end monokausale.

LÆRINGSTEORI – ET KOMPLEKST SPÆNDINGSFELT

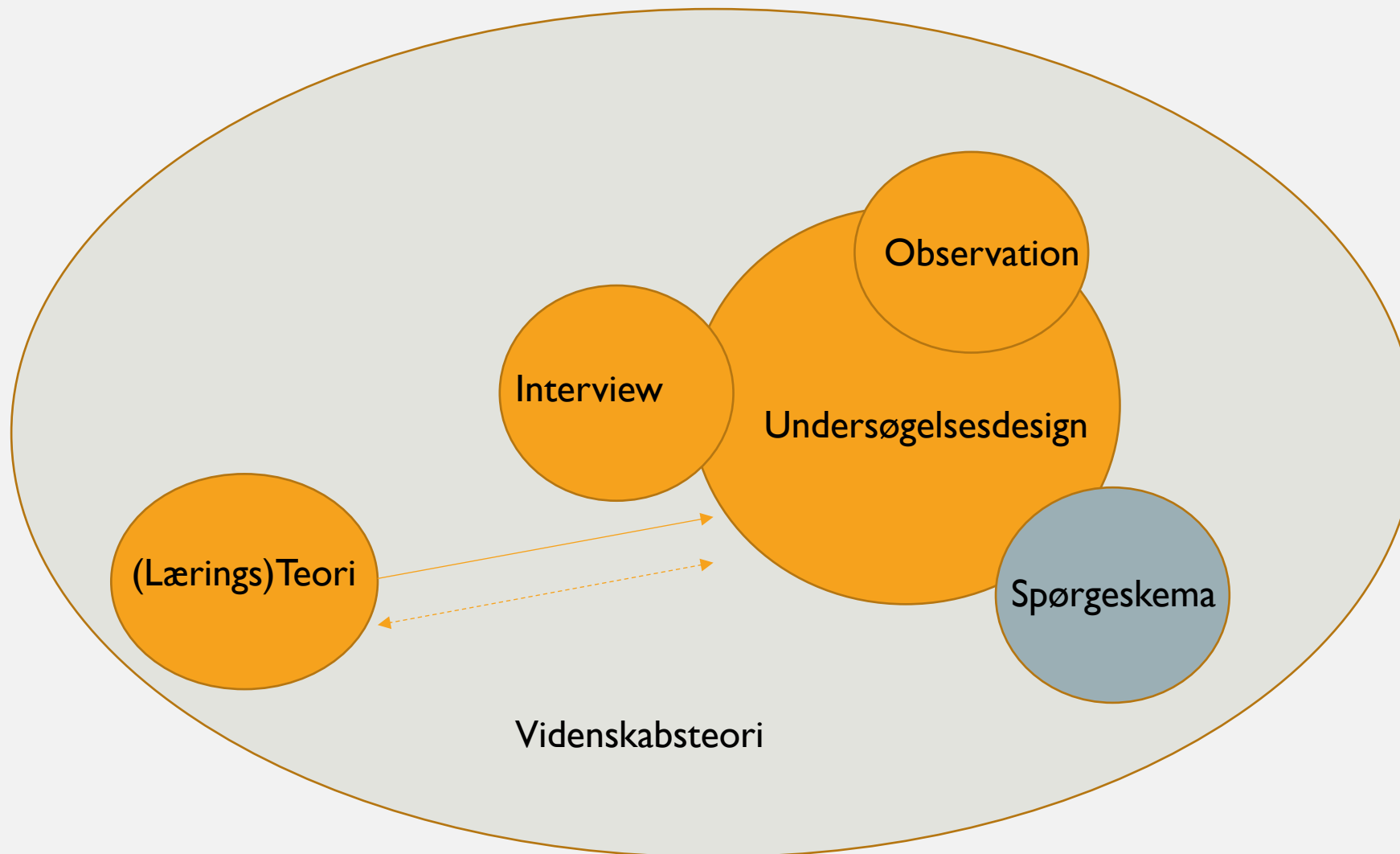

AT UNDERSØGE OG EVALUERE
LÆRING

FØRSTE-PERSONS PERSPEKTIVET

- Første-persons perspektivet som værende nødvendigt praktisk, etisk (og ideologisk) i forhold til psykologiske undersøgelser, herunder undersøgelser omkring læring
- Subjektet bør og skal høres i forhold sin situation, hvad enten det er barnet, læreren, skolelederen, stofmisbrugeren osv.
- Tænker genstanden for evalueringen ligeledes bør inddrages i forhold til evalueringens fund og proces.
- (Holzkampf, 1998)

OPERATIONALISERINGEN OG DATAINDSAMLINGSTEKNIKKERNE

Operationaliseringen er en afgørende aktivitet, når man udarbejder undersøgelses-/evalueringsdesignet af læringsprocesser. Uanset om man arbejder deduktivt, induktivt eller lignende.

EVALUERINGEN AF LÆRING

- Hvad er evaluering?
- To tilstandsformer forskudt i tid og en påvirkning (arbejde)

T1: Ledelsen arbejder i teams

T2: Eleverne bliver dygtigere

Hvad gør vi når genstanden for evaluering er kompleks og langt fra monokausal?

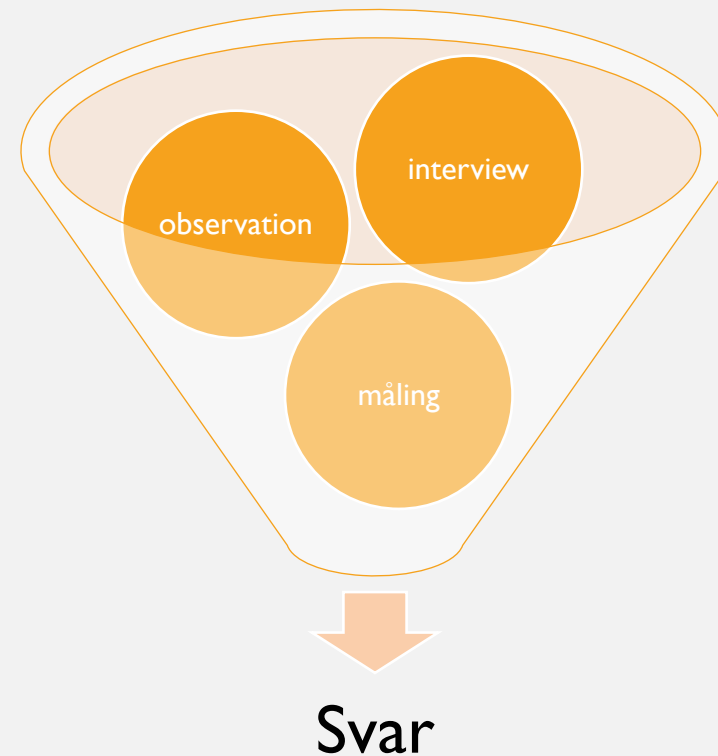
KRAFTVÆRKET

- Kraftværket som en metafor for dynamiske systemer
- Ikke-lineære forandringer ($x \rightarrow y$)
- Non-homogen sammensætning
- Mange lokale måleinstrumenter for at monitorere, diagnosticere, og forudsige udviklingen [analoge versus digitale]
- Præmis – den lokale skole og lignende organisationer (menneskelige organisationer) er dynamiske systemer

METODER I EVALUERING AF LÆREPROCESSER

METODER

- Interviews – enkelt eller grupper
- Observationer
- Spørgeskemaundersøgelser/ allerede eksisterende kvantitative målinger

KVALITATIVE INTERVIEWS

MULIGHEDER

- Giver indblik i den oplevede og erfarede læring og læreproces som den forstås af individet
- Analog måling – situeret i konteksten
- Kan give dybdegående forståelse af læreprocessen

FALDGRUBER

- Læring er et ”common-sense-begreb”
- DERFOR: Eksempler, eksempler, eksempler
- Det tavse flertal er svært at få i tale

POINTER TIL INTERVIEWS MED BØRN

- Overvej sammensætningen af gruppen nøje
- Gerne så korte interviews som muligt
- Stil konkrete spørgsmål
- Medtag gerne leg/artefakt

OBSERVATION

MULIGHEDER

- Giver førstehåndsindtryk af det rum hvor læringen sker
- Stærk metode til særligt evaluering af læreprocesser ved små børn
- Kobling mellem interview og observation er stærk, og kan understøtte interviews efterfølgende

FALDGRUBER

- Det er svært er få indblik i den konkrete læring
- Kræver tid og ressourcer

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE/ KVANTITATIVE MÅLINGER

MULIGHEDER

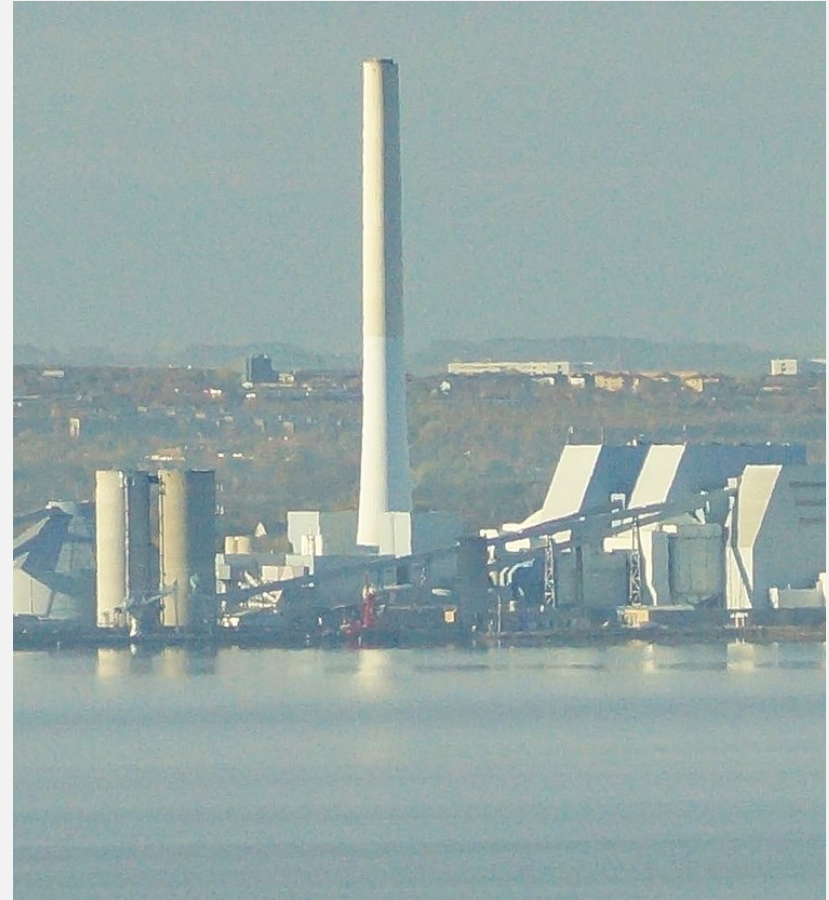
- Giver overordnet/generelt billede af læreprocesser
- Giver indblik i det "tavse" flertal
- Skaber godt fundament for at følge læring for de mange over tid
- Bidrager til at forklare sammenhænge
- Der er evt. allerede eksisterende kvantitative målinger

FALDGRUBER

- Kan ikke stå alene → skaber ofte et forståelsesbehov
- Mindre børn kan være svære respondenter → tilstede nu og her
- Obs. på forholdet mellem børns udvikling (modnes over tid) og læring (direkte påvirkning) → indsatsen gør ikke alt.
- Svært at få indsigt i børns begrebsverden

KOMBINATIONEN AF METODER I EVALUERING AF LÆREPROCESSER. HVORFOR?

- Giver både overblik og indblik
- Giver så præcis en besvarelse som muligt
- Skaber gode betingelser for valide og reliable resultater

CASE: PFL 2015-2019

Digital 'måling' af læreprocesser

Laboratorium for
forsningsbaseret
skoleudvikling og
pædagogisk praksis,
Institut for Kultur og Læring,
Aalborg Universitet

Udfordringer og succeser i skoleudvikling – når tallene taler

Lars Bang Jensen
Annette Lorenzen
Martin Brygger Andersen
Nanna Linskov Szek/Christiansen
Ida Spangsbørg Hansen

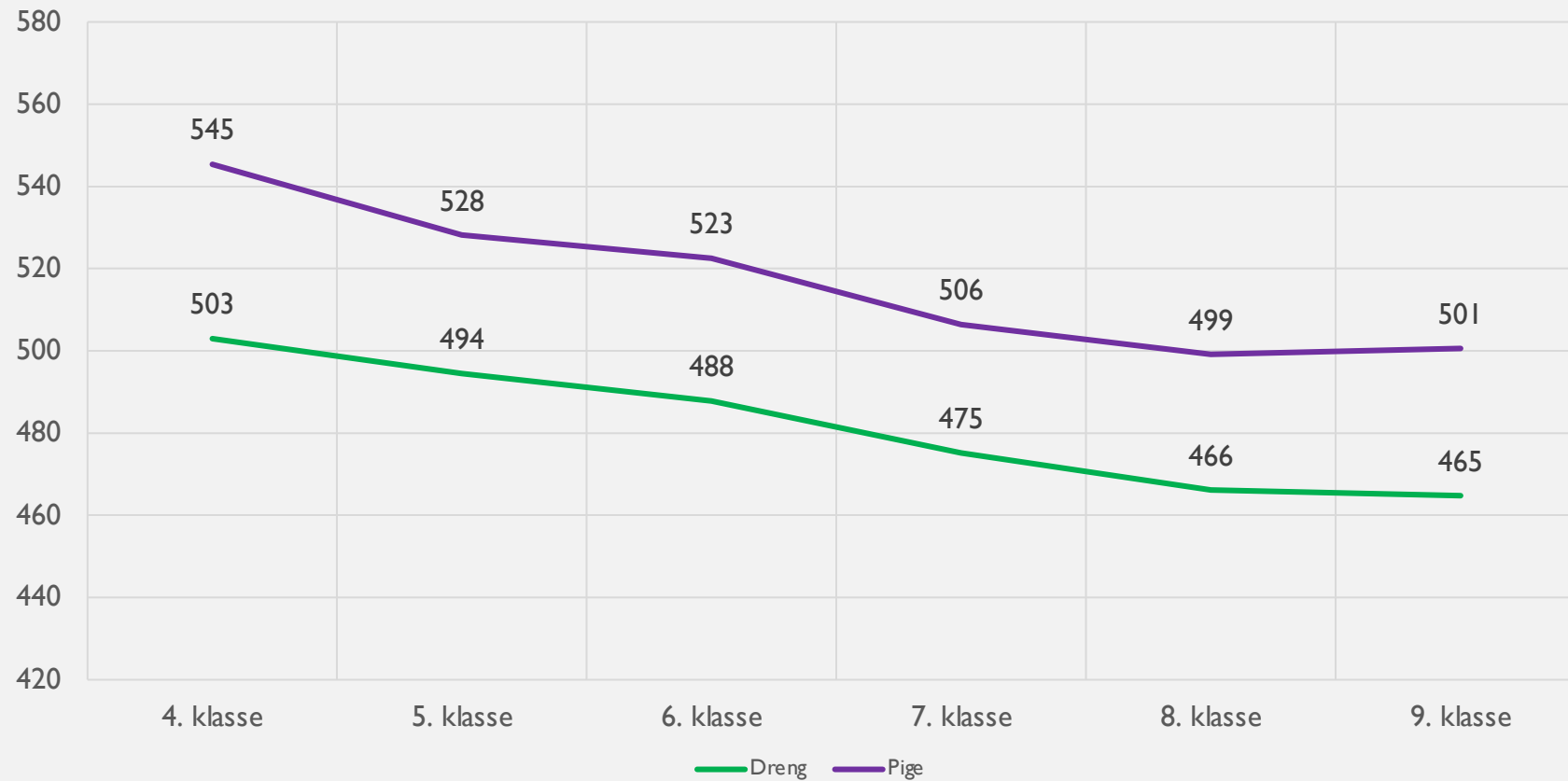
Publikationen er en del af skriftserien FULM:
Forskningsinformeret udvikling af læringsmiljøer
Aalborg Universitetsforlag

PROGRAM FOR LÆRINGSLEDELSE – NEDSLAG I PFL 2015-2019

- Et par nedslag i Program for læringsledelse (2015-2019) med et evalueringsperspektiv / evaluering af læringsprocesser.
- Danmarks største spørgeskemaundersøgelse i Folkeskolen
- Spørgeskemaet udviklet af Lars Qvortrup og Thomas Nordahl
- Del af en kompetenceudviklingsprojekt – Program for Læringsledelse v.APM
- Kompetenceudvikling og kortlægning (spørgeskemaundersøgelsen)
- Kæmpe datasæt
- Alle elever, lærere, pædagoger, forældre, skoleledere i 13 kommuner fra 2015-2019

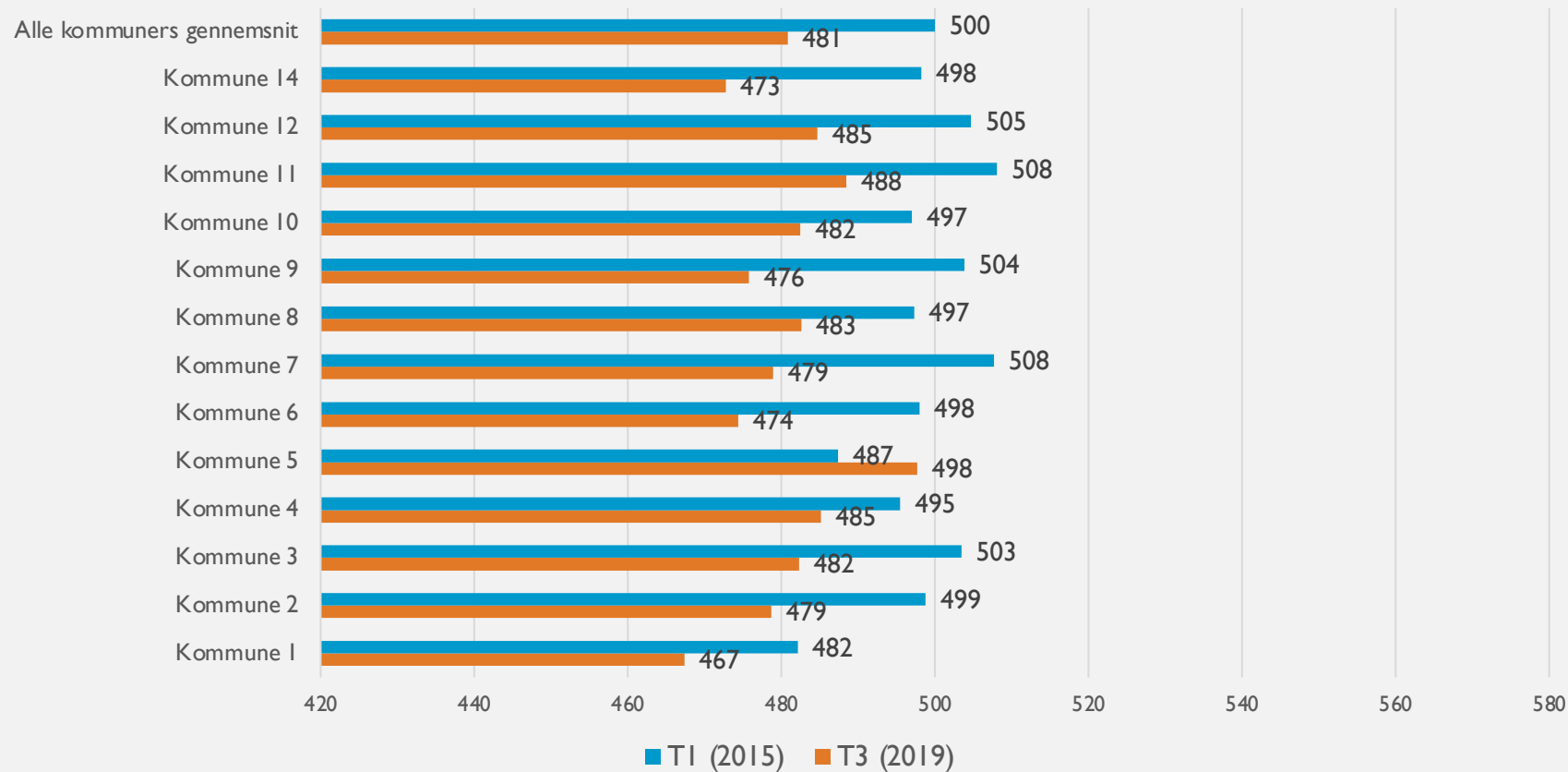
INTERESSE FOR SKOLEN 4.-9. KLASSE

Interesse for skolen 4.-9. klasse

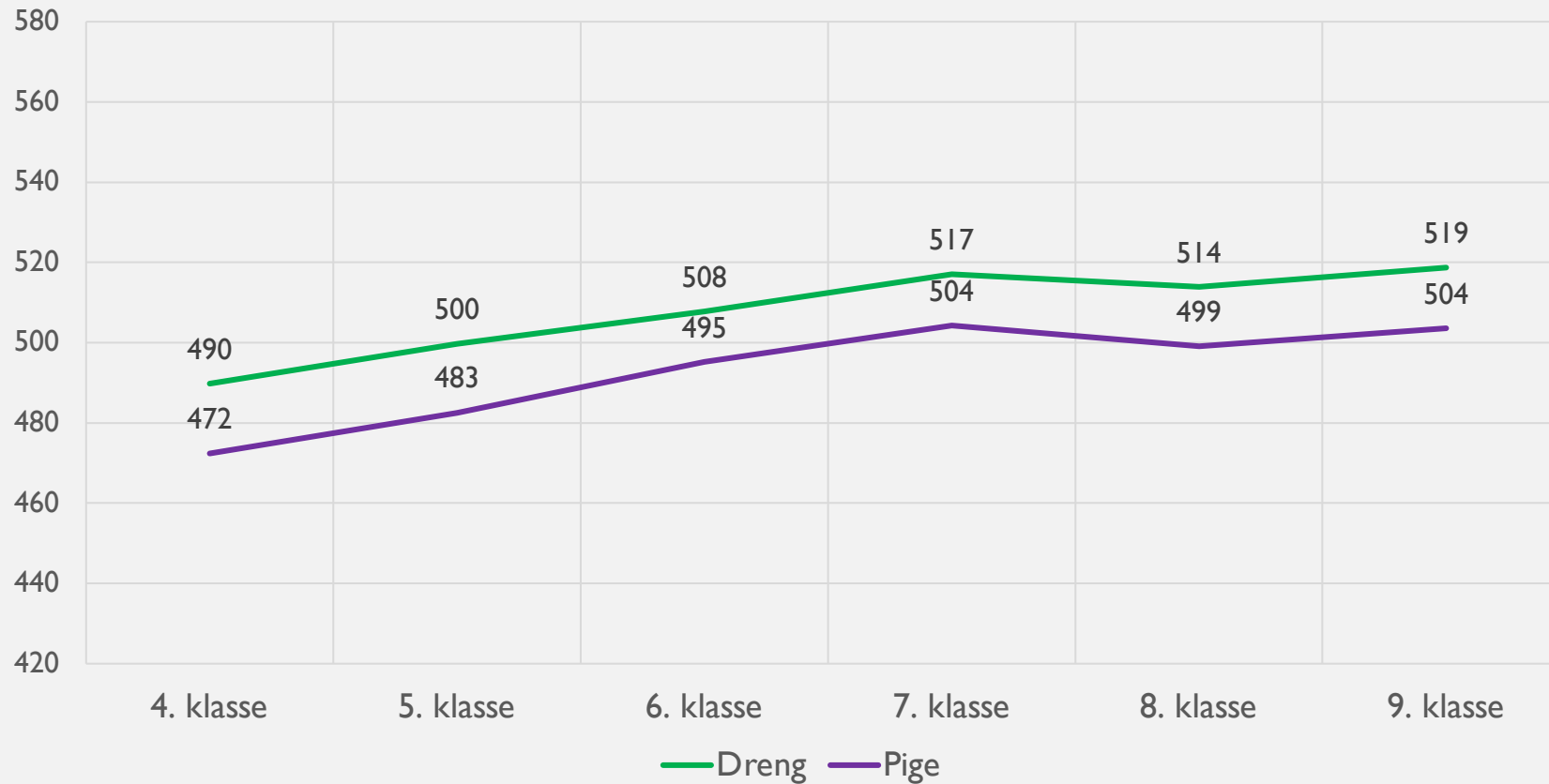
INTERESSE FOR SKOLEN 4.-9. KLASSE

Interesse for skolen 4.-9. klasse

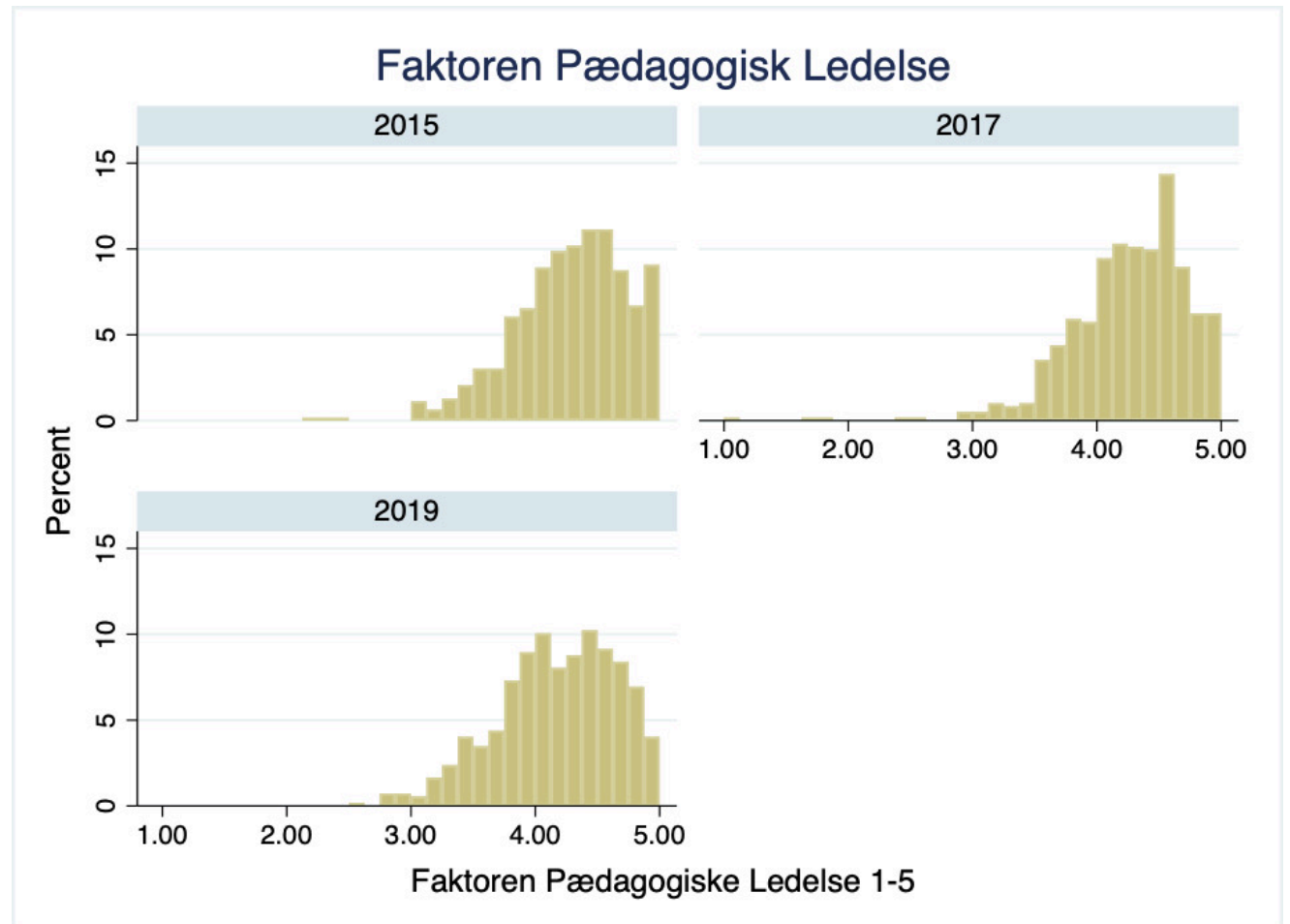

SOCIAL INTEGRATION 4.-9. KLASSE

Social integration 4.-9. klasse

PÆDAGOGISK
LEDELSE..
NÅR DE SELV
SKAL SIGE
DET..

Pædagogisk ledelse

Pædagogisk ledelse – kerneopgaver

		Helt uenig 1	Delvist uenig 2	Neutral 3	Delvist enig 4	Helt enig 5
1	Skoleledelsen skal formulere klare pædagogiske og sociale mål for eleverne	☐	☐	☐	☐	☐
2	Skoleledelsen skal formulere klare strategier for undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐
3	Skoleledelsen skal understøtte og deltage i læreres efteruddannelse og udvikling	☐	☐	☐	☐	☐
4	Skoleledelsen skal skabe et godt arbejdsmiljø	☐	☐	☐	☐	☐
5	Skoleledelsen skal planlægge, koordinere og evaluere undervisning og læseplaner	☐	☐	☐	☐	☐
6	Skoleledelsen skal foretage regelmæssig undervisnings-supervision	☐	☐	☐	☐	☐
7	Skoleledelsen skal fremme et miljø, hvor lærerne har selv har ansvar for deres undervisning	☐	☐	☐	☐	☐
8	Ledelsen skal sikre, at lærerne dokumenterer den enkelte elevs læringsudbytte og trivsel	☐	☐	☐	☐	☐

LEAPS 2018-2021

Analoge 'målinger' (beksrirelser af læreprocesser)

HVAD ER LEAPS

Ifølge projektets beskrivelse er pædagogikken på LEAPS-skolerne struktureret omkring seks komponenter, der tilsammen danner grundstrukturen i ethvert LEAPS-forløb. De seks grundkomponenter er:

- Engagerende spørgsmål
- Kickoff
- Elevskabt produkt
- Autentisk samarbejde
- Udkast og respons
- Fremvisning

LEAPS står for Læring og Engagement gennem Autentiske Projekter med fokus på Science.

LEAPS arbejder med elementer fra PBL

4.-6. KLASSE ELEVUDSAGN - FREMVISNINGER

Pigø: Det er meget sjovt, fordi nogle gange så får vi jo fremvisninger, og så kommer der alle mulige. For eksempel i fjerde klasse, hvor det var det vand og plastik projekt, der kom en anden skole, som kom og så.

Drøng: Ja og lokalnyhederne kom også.

Pigø: Og det er også sådan ret sjovt, fordi vi laver nogle forskellige ting hele tiden. For eksempel så havde vi om vand, og så skulle vi have om fodbold og sådan nogle ting. Så vi ændrer på tingene, og vi forbedrer os i det.

4.-6. KLASSE ELEVUDSAGN -NATURFAG

Pige: [...] Så var det vi skulle have matematik, og vi skulle så lave et projekt om, noget om radius, tror jeg.

Dreng1: Og så fandt jeg på, at vi kunne lave det som kæmpe pomfritter.

Pige: Ja, så det bliver mere sjovere og interessant.

Dreng1: Også engang med det der "skraldprojekt", så fandt jeg også på, at skære et hul i bunden og tage en bambuspind, og så satte vi noget snor på, og så lavede vi en klo, og når man drejede på bambuspinden, så kom der en klo op og ned, til at lave skraldet sammen.

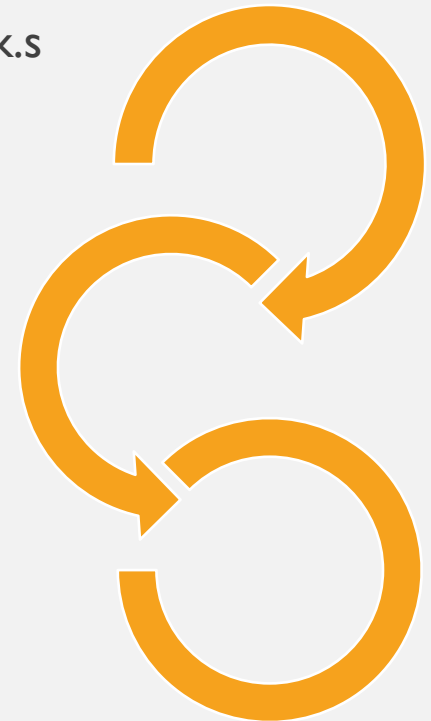
4.-6. KLASSE ELEVUDSAGN - SAMARBEJDE

Pige: Når man er i gruppe med de andre klasser, og med nogle andre man ikke plejer at være sammen med, så tænker man også på forskellige måder. Hvis nu for eksempel at en dreng tænker mere på elektronik, end jeg gør, så siger jeg "fint nok, han tænker mere på elektronik, lad lige mig også tænke på noget elektronik." Så man tænker mere på hinanden end på sig selv.

DEN FAGPROFESSIONELLES ROLLE

FRA RESULTAT TIL HANDLING I PRAKSIS – DEN FAGPROFESSIONELLES ROLLE

- Tid!!
- Inddrag relevante parter i udviklingen/forbedringen af indsatsen (f.ek.s skoleledere, lærere, elevrådsrepræsentanter)
- Tag resultaterne alvorligt
- Udvælg fokusområder
- Opstil handleplan og gør den levende

SÅ EVALUERING AF
LÆREPROCESSER ER...

- ... et komplekst fænomen, der kræver en velovervejet operationalisering
- ... kræver forståelse for genstanden og konteksten
- ... kan med fordel ansues fra forskellige vinkler med en kombination af metoder
- ... bør inddrage slutbrugeren i såvel indsamling som i den videre proces

INTRODUKTION TIL GRUPPEARBEJDE

GRUPPEOPGAVE- 30 MIN

- Find et eksempel på en evaluering af læreprocesser (eller noget beslægtet, hvori læreprocesser indgår)
 - Det kan enten være et eksempel en deltager fra gruppen bøvler med, en kommende opgave eller andet. Endelig kan det også være et tænkt eksempel.
- Diskuter følgende i forhold til denne evaluering af læreprocesser
 - Hvordan skal evalueringen designes, så man kan indfange kompleksiteten i læreprocesserne?
 - Hvilke metoder skal anvendes?
 - Hvilket 'liv' skal evalueringen have i organisationen?
 - Hvordan er slutbrugeren for evalueringen inddraget?
- Præsenter kort uddrag af jeres overvejelser i plenum